

Ku dhaqan Xafiis D.

FAAFINTA

الرسمية

OFFICIAL

RASMIGA AH

الجريدة

BULLETIN

EE JAMHUURIYADDA SOOMAALIYA

Sanadka 13aad

Muqdisho, 05 APRIL 2026

Lr.1

Waaxda Maamulka Faafinta Rasmiga ah
Ee Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dawladda

FAAFIN BIL SOO BAXA

Qiiimaha waa \$XXX Dollar, lambar waliba – **RUKUNKA:** Sanaddii waa \$XXX Dollar, Soomaaliya gudaheeda – Dibaddeedana waa \$XXX Dollar.

Rukunka la weydiisto waqtiga loo gooyay wuxuu ka bilaabmaa 1 Janaayo. Qiiimaha Qoritaanku F.R halkii sadar iyo wixii ka yar waa \$XXX Dollar – Rukunka iyo Qoritaanku waxaa la weydiistaa Laanta Maamulka Faafinta Rasmiga ah – Lacagta waxaa lagu bixiniyaa Xafiiska Canshuuraha ee Wasaaradda Maaliyadda.

KOBNIIN

BOGGA KOOWAAD

SHARCI

W.M

BOGGA LABAAD

XEER

BOGGA SEDDEXAAD

TALOOYIN, ISGAARSIIN, OGAYSIIS, IWM

BILAHA

JAN-FEB

2026

SHARCI LR.48

TAARIIKH: 19-KA JANAAYO 2026

SHARCIGA CADDAAALADDA DA'YARTA SOOMAALIYEED

MADAXWEYNAHA J.F.S,

- MARKUU ARKAY:** Qodobka 87^{aad}, Faqradda 1^{aad} iyo Faqradda 2^{aad} ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Qodobka 82^{aad}, Faqradda 3^{aad} ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Qodobka 90^{aad}, Xarafka "F" ee Dastuurka KMG.
- MARKUU ARKAY:** Warqadda Guddoomiyaha Golaha Shacabka ee summaddeedu tahay XGGSH/0813/B11/26, ku taariikheysan 11/01/2026, ujeeddaduna tahay Soo Gudbin Ansixinta Hindise- Caddaaladda Da'yarta Soomaaliyeed.
- MARKUU TIXGELIYAY:** Baahida loo qabo in la meel mariyo sharcigan.

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray sharcigan:

Qodobka 1^{aad}

Laga billaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo Sharcigan, waxaa si rasmi ah loo oggolaaday Sharciga Caddaaladda Da'yarta Soomaaliyeed.

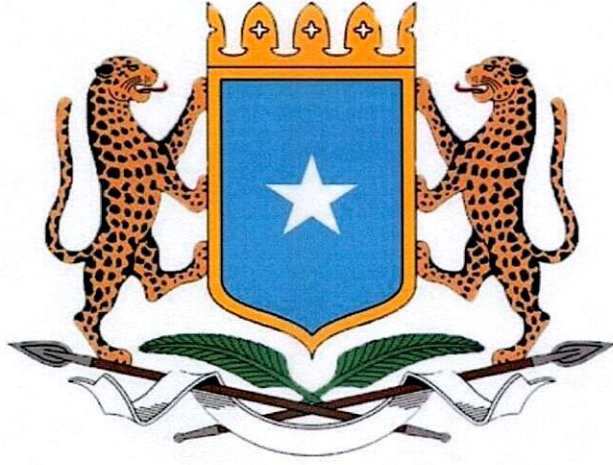
Qodobka 2^{aad}

Waxa uu sharcigan dhaqan gelayaa isla marka uu Madaxweynaha J.F.S saxiixo, waxaana lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ee J.F.S.

Mudane Dr. Xasan Sheekh Maxamuud
Madaxweynaha J. F.S.

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

**GOLAHA AQALKA SARE
BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA**

**HINDISE-SHARCIYEEDKA
CADAALADDA DA'YARTA SOOMAALIYEED**

Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka XFS

CUTUBKA KOOWAAD
QODOBO GUUD

Qodobka 1^{aad}
Magaca Sharciga

1. Sharcigan waxaa lagu Magacaabaa "Sharciga Cadaaladda Da'yarta Soomaaliyeed".
2. Sharcigani wuxuu ku saleysan yahay raad-raac iyo wax-ka-beddel lagu sameeyey Sharciyadii hore ee Cadaaladda Da'yarta Soomaaliyeed, sida "Sharci Lr. 13, ee soo baxay 8dii Maarso 1970" ee Maxkamadda Da'yarta iyo Dhaqancelinta.

Qodobka 2^{aad}
Ujeeddada Sharciga

1. Asaasidda wada-shaqeyn cad oo ku salaysan sharci iyo hab-raacyo daboolaya qabashada, haynta, dacweynta, anshax-toosinta, ciqaabta ama xabsiyeynta da'yarta gudaha dalka Soomaaliya.
2. In la hubiyo in Sharcigani uu waafaqsanyahay Shareecada Islaamka, Dastuurka Dalka, Shuruucda kale ee dalka u yaala iyo mabaadi'da asaasiga ah ee Heshiiska Caalamiga ah ee Xuquuqda Carruurta ee soo baxay 1989.
3. In maanka lagu haayo culeyska maskaxda iyo midda jirka ee da'yarta, lana siiyo adeegyo dheeraad ah si loo ilaaliyo xuquuqdooda.
4. In lagu dhiirri-geliyo da'yarta is-dhex-galka bulshada taasoo muhiim u ah anshax-toosintooda.
5. In la asaaso xarumo anshax-toosin gaar ah oo lagu xanaaneeyo da'yarta maxkamdeynta ka hor iyo ka dib.

Qodobka 3^{aad}
Baaxadda Sharciga

1. Sharcigani waxaa lagu dabaqayaa oo uu saameynayaa dhammaan da'yarta ku nool Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.

2. Sharcigan wuxuu dhawrayaa xuquuqda sharciga islaamku siiyay da'yarta si aan kala-sooc lahayn ee ku aaddan waalidka dhalay, daryeelaha sharciga ah, midab, jinsi (lab/dheddig), luuqad ama lahad, siyaasad ama ra'yi kale, qowmiyad, qabiil ama asal, hanti (dabaqad dhaqaale), naafanimo, xaalad caafimaad, dhalasho, mansab ama xaalad kale oo kala-sooc ku saleysan.

Qodobka 4^{aad}

Qeexid

"Carruur" waxaa loola jeedaa qof ka yar 18 (siddeed iyo tobon) sano sida ku xusan Qodobka 28^{aad} (8) ee Dastuurka Ku-meel-gaarka (KMG) ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya (JFS) kaas oo ah Wax-ka-beddelka Cutubyada 1^{aad}, 2^{aad}, 3^{aad} iyo 4^{aad} ee Dastuurka Ku-meel-gaarka (KMG) ah iyo Heshiiska Caalamiga ah ee Xaquuqda Carruuta ee soo baxay 1989;

"Xanaaneeye/Daryeele" waxaa loola jeedaa qofka leh mas'uuliyadda xuquuqda gacan-ku-haynta iyo xanaaneynta carruurta ama da'yarta;

"Maxkamadda Da'yarta" waxaa loola jeedaa maxkamad gaar ah oo loogu talo-galay da'yarta ka yar 18 (siddeed iyo tobon) sano, si fal-dembiyeedyada ay galaan loogu qaado, taasoo ku xusan Xeer Lr.13 ee soo baxay 1970 iyo sidoo kale Qodobka 40^{aad} ee Heshiiska Caalamiga ah ee Xaquuqda Carruurta, maxkamadaas oo si buuxda awood ugu leh dhegaysiga dacwadaha lidka ku ah qof kasta oo da'diisu ka yar tahay 18 sano;

"Da'yar" waxaa loola jeedaa qof kasta oo ay da'diisu gaartay 14 (afar iyo tobon) sano, kana yar tahay 18 (siddeed iyo tobon) sano;

"Danaha ugu wanaagsan ee Da'yarta" waxaa loola jeedaa go'aan kasta oo laga gaaro da'yar, si loo hubiyo fulinta xuquuqdiisa asaasiga ah iyo baahiyihiisa gaar ahaaneed, aqoonsiga xaaladiisa bulsho iyo koritaanka jireed, maskaxeed iyo hormarinta waxbarashadiisa, waxaana la tixgalinayaa mar kasta danta ugu habboon ee da'yarta;

"Qoys" waxaa loola jeedaa sida waafaqsan ujeeddada Sharcigan; aabe, hooyo, walaal, awoowe iyo ayeeyo;

"Qaraabo" waxaa loola jeedaa, sida waafaqsan ujeeddada Sharcigan qaraabada ilaa darajada 4^{aad} (faca 4^{aad}).

"Fal-dembiyeed Culus" waxaa loola jeedaa fal-dembiyeed lagu muteysan karo ciqaabta ku xusan Xeerka Ciqaabta Soomaaliyeed (XCS) ama sharci kasta oo dhaqan-gal ah, kaasoo tilmaamaya ciqaab ka badan 3 (saddex) sano;

"Jebinta Sharciga Da'yarta" waxaa loola jeedaa qof kasta oo ay da'diisu gaartay 14 (afar iyo toban) sano, kana yar tahay 18 (siddeed iyo toban) sano; oo la horkeeno garsoore, ka dib markii lagu tuhmay ama lagu eedeeyey inuu galay faldembiyeed lagu muteysanayo ciqaab si waafaqsan Xeerka Ciqaabta Soomaaliyeed (XCS);

"Laanta Booliska Da'yarta" waxaa loola jeedaa Xarunta Booliska ee Da'yarta oo u xilsaaran in ay la dhaqanto dhammaan dacwooyinka khuseeya da'yarta lagu soo eedeeyo in ay galeen fal-dembiyeedyo lid ku ah Sharcigan;

"Sarkaalka Ilaalinta" waxaa loola jeedaa sarkaalka ilaalinta maxkamadda da'yarta oo u xilsaaran qiimeynta da'yarta ku xad-gudubta Sharcigan;

"Ra'yiga Da'yarta" waxaa loola jeedaa in la dhegaysto da'yarta loona oggolaado xaquuqda ay u leeyihiin in ay ka hadlaan hay'adaha fulinta sharciga hortooda;

"Xarunta Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta" waxaa loola jeedaa xarun ka mid ah Xarumaha Waaxda Garsoorka ee Wasaaradda Cadaaladda oo mas'uul ka ah ilaalinta cadaaladda da'yarta waxaana laga furayaa degmo kasta.

"Dhegaysi Hordhac ah" waxaa loola jeedaa dhegaysi uu sameeyo Garsooraha Maxkamadda Da'yarta marka ugu horreysa ee dacwad da'yarta la soo gaarsiiyo maxkamadda.

"Baahiyaha Gaarka ah" waxaa loola jeedaa qof kasta oo qaba xanuun ama duruuf gaar ah oo waajibinaysa in la siiyo daryeel gaar ah sida; naafo, dhegool ama indhool.

"Wasaaradda" waxaa loola jeedaa Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka XFS.

"Wasiir" waxaa loola jeedaa Wasiirka Wasaaradda Cadaaladda iyo Arrimaha Dastuurka XFS.

"Fududeyn" waxaa loola jeedaa in la siiyo eedaysanaha da'yarta ah fursad lagu fududeynayo hab-raaca nidaamka garsoorka rasmiga ah sida ugu wanaagsan danta da'ayartu ku jirto.

Qodobka 5^{aad}

Danaha ugu Wanaagsan ee Da'yarta

1. Danaha ugu wanaagsan ee da'yartu waa in tixgelin weyn la siiyo marka tallaabo sharci laga qaadayo ama go'aan laga gaarayo da'yarta si waafaqsan Sharcigan.
2. Da'yarta waa in la dhegaysto si ay u muujiyaan waxa maankooda ka guuxaya iyo dareenkooda ku aaddan arrinta mar kasta laga wareysanayo.

Qodobka 6^{aad}

Ilaalinta Sirta

1. Ilaalinta sirta da'yarta fal-dembiyeedyada gasha ama lagu soo eedeeyo iyo kuwa dhibbanayaasha ah waa in la dhawro heer kasta oo la joogo.
2. Macluumaad kasta oo wax u dhimaya ama suurta-gelinaya in la aqoonsado da'yarta xad-gudubyada gasha ama lagu soo eedeeyey iyo kuwa dhibbanayaasha ah lama faafin karo.
3. Macluumaadka shakhsiyadeed ee da'yarta gasha xad-gudubyada iyo kuwa dhibbanayaasha ah, waa in si adag loo dhawraa isla markaasna aan loo oggolaan cid saddexaad, haddii aysan dhinacaas si toos ah u khuseyn dacwadda ama aysan amrin cid awood u leh bixinta macluumaadkaas.

Qodobka 7^{aad}

Da'da Mas'uuliyadda Fal-dembiyeedka

1. Haddii uusan gaarin qofka carruurta ah 14 (afar iyo toban) sano oo ah waqtiga fal-dembiyeedka da'yartu gali karo, ma qaadayo mas'uuliyad fal-dembiyeed.
2. Da'yar kasta oo gaaray da'da 14 (afar iyo toban) sano balse aan gaarin 18 (siddeed iyo toban) sano, wuxuu leeyahay mas'uuliyad fal-dembiyeed, balse ma lahan mas'uuliyad buuxda oo fal-dembiyeed.
3. Cid kasta oo gaartay da'da 18 (siddeed iyo toban) sano waqtiga faldembiyeedku dhacay, waxaa loo aqoonsan yahay qaan-gaar. Sidaas darteed, wuxuu lahaanayaa mas'uuliyad buuxda oo uu ku qaado fal-dembiyeed mana ahan qof da'yar ah.

4. Mas'uuliyadda qaadidda fal-dembiyeedka da'yarta waxaa keliya go'aamin kara maxkamad awood u leh iyadoo raacaysa hab-raaca Sharciyada dalka iyo Sharcigan.

Qodobka 8^{aad}

Maxkamadda Da'yarta

1. Maxkamadaha darajada kowaad iyo labaad waxay yeelanayaan qeybta da'yarta.
2. Qeybaha da'yartu waxay qaadayaan dhammaan dacwadaha khuseeya qof kasta oo da'yarah.
3. Qeybta da'yartu waxay dabaqaysaa Shareecada islaamka, Qodobbada Sharcigan, Xeerka Nidaamka Garsoorka, Xeerka Ciqaabta iyo Xeerka Habka Ciqaabta.
4. Xafiiska Xeer Ilaaliyaha Guud ee Qaranka wuxuu yeelanayaa qeybta da'yarta.

Qodobka 9^{aad}

Qaab-dhismeedka Maxkamadda Da'yarta

Maxkamadda da'yarta ee darajada kowaad iyo labaad waxay ka koobnaansaa garsoorayaal si gaar ah u tabbaran oo u gaar ah qaybta carruurta, iyaga keliya ayaana qaadaya dhammaan kiisaska la xiriira da'yarta.

Qodobka 10^{aad}

Awoodda Maxkamadda Da'yarta

1. Dhammaan dacwadaha da'yartu waxay ka bilaabanayaan qeybta da'yarta ee maxkamadda degmada ay khuseyso.
2. Qeybta da'yarta ee maxkamadda degmadu waxay awood buuxda u leedahay qaadidda fal-dembiyeedyada ciqaabtoodu ku xaddidan tahay awoodda maxkamadda degmada ee ku xusan Xeerka Nidaamka Garsoorka, Xeerka Ciqaabta iyo Xeerka Habka Ciqaabta iyo Shareecada Islaamka.
3. Dhammaan dacwadaha kale oo ciqaabtoodu dhaafsiisan tahay awoodda maxkamadda degmada, waxay ka bilaabanayaan qeybta da'yarta ee maxkamadda gobolka.

Qodobka 11^{aad}

Rafcaanka

1. Da'yar kasta oo ay xukuntay maxkamadda darajada kowaad, wuxuu rafcaan u qaadan karaa Maxkamadda Racfaanka ee awoodda u leh, go'aankeedu wuxuu noqonayaa mid kama-dambeys ah.
2. Rafcaannada laga qaadanayo xukunnada da'yarta waa inay waafaqsan yihiin qodobbada Sharcigan iyo Xeerka Habka Ciqaabta.

Qodobka 12^{aad}

Kaaliyeyaasha Maxkamadda

1. Garsooraha maxkamadda da'yarta ayaa u xil-saaraya dacwadda da'yarta 2 (labo) kaaliye isagoo tixgelinaya dabeecadda fal-dembiyeedka ee da'yarta lagu soo eedeeyey, lana tashanaya wakiilka sharci ee eedaysanaha.
2. Waxaa waajib ku ah garsooraha in uu kaaliyeyaasha ku wargeliyo taariikhda, waqtiga iyo goobta dhegaysiga dacwadda maxkamadda 7 (toddo) maalmood ka hor.
3. Liiska kaaliyeyaasha waxaa laga soo qaadanayaa liis magacyo kaaliyeyaal hore loo ansixiyey, isla markaana uu dib-u-eegis ku sameeyey Golaha Adeegga Garsoorka.

CUTUBKA LABAAD HAB-RAACA CADAALADDA

Qodobka 13^{aad}

Booliska Da'yarta

1. Saldhig boolis oo kasta waa in laga abuurro oo laga helaa "Laanta Booliska Da'yarta" oo gaar ah.
2. Laanta Booliska Da'yarta waxaa magacaabaya Taliyaha Guud ee Booliska, isagoo wada-tashi la sameeyey Wasiirka Amniga Gudaha.

Qodobka 14^{aad}

Waajibaadka iyo Mas'uuliyadaha Laanta Booliska Da'yarta

1. Laanta Booliska ee Da'yarta waxaa xil ka saaran yahay hawlaha soo socda:
 - b) la-tacaamulka (maamulidda) dacwadaha khuseeya da'yarta ku xad-gudubta sharciga iyo kuwa u baahan in la dhawro, baarista fal-dembiyeedyada ay galaan ama laga galo da'yarta;
 - t) inuu ilaaliyo amniga guud, nabad-gelyada iyo kala-dambeynta isagoo u maraya:
 - i. ka-hortagga dembiyada caruurta;
 - ii. qabashada da'yarta dembiga gasha;
 - iii. baarista dembiyada da'yarta gasha iyo kuwa iyaga laga galo.
2. In xaqa qarsoodiga iyo asturnaanta ee macluumaadka da'yarta la dhawro, lana fuliyo.
3. In la dhawro da'yarta halista ugu jirta in la dhibaateeyo ama looga faa'iideysto qaab sharci-darro ah.
4. In lagala shaqeeyo waalidka/daryeelaha sharci iyo guud ahaan bulshada sidii looga hortegi lahaa fal-dembiyeedyada ay ku dhici karaan da'yarta.
5. Waa in Saraakiisha Laanta Booliska Da'yarta la siiyo tababar gaar ahaaneed iyo aqoon-kororsi joogto ah oo ku saabsan cadaaladda da'yarta iyo hab-raaca dhawristeeda.
6. Laanta boolisku markay hawshan gudanayso, waxay ku shaqeynaysaa amarka iyo hagidda Xafiiska Xeer-ilaaliyaha Guud ee Qaranka.

Qodobka 15^{aad}

Xiritaan

1. Sarkaal boolis wuxuu keliya xiri karaa qof da'diisu gaartay 14 (afar iyo toban) sano kana yar tahay 18 (siddeed iyo toban) sano, marka ay tahay xalka ugu dambeeya ee la xiriira badbaadadiisa ama amniga bulshada.
2. Sarkaal boolis wuxuu sidoo kale ku xiri karaa da'yarta, haddii:
 - b) la siiyo amar xiritaan oo sharciga waafaqsan;
 - t) da'yarta lagu qabtay isagoo faraha kula jira fal-dembiyeed.

3. Sarkaal boolis waxaa keliya oo uu adeegsan karaa xoog marka uu fulinayo amar xiritaan maxkamadeed,
4. Sarkaal boolis ee soo xira da'yar waa inuu si dhaqsi ah ugu wargeliya waalidkiisa, qof mas'uul ka ah, ama qareenkiisa.

Qodobka 16^{aad}

Gacan-ku-hayn

1. Marka uu qofka da'yarta ah galo gacan-ku-haynta sarkaal boolis ah, waa inuu ogeysiiyaa waalidkiisa/daryeelihisa iyo Xafiiska Cadaaladda Carruurta ee Wasaaradda, waana in uu si qayaxan iyo luqad fudud ugu sharaxaa sababta hayntiisa, waana in uu si dhaqso ah sarkaalku u geeyo xarumaha lagu hayo da'yarta.
2. Sarkaalka booliska waa in uu ku war-geliyaa da'yarta dhammaan xuquuqdiisa inta uu ku sugan yahay gacan-ku-haynta booliska iyo in uu siiyo macluumaad dhammeystiran oo ku qoran luqadda uu eedaysanuhu fahmayo.
3. Waa in loo keenaa turjumaan ku habboon da'yarta qabta baahiyaha gaarka ah.

Qodobka 17^{aad}

Xaqa La-talinta Sharci

1. Da'yarta la-hayo waa in lagu war-geliyaa xaqa uu u leeyahay la-talin sharci (Qareen) oo lacag-la'aan ah si degdeg ah, sida ku cad Qodobka 28^{aad} (5) ee Dastuurka Ku-meel-gaarka (KMG) ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya kaas oo ah Wax-ka-beddelka Cutubyada 1^{aad}, 2^{aad}, 3^{aad} iyo 4^{aad} ee Dastuurka Ku-meel-gaarka (KMG) ah iyo sida ku xusan Sharciga Kaalma-sharciyeedka.
2. Da'yarta waxba lama su'aali karo, iyadoo uu maqan yahay waalidka/daryeelaha, la-taliye sharci (Qareen) ama turjumaan da'yarta qabta baahiyaha gaarka ah.
3. Si gaar waxaa ugu xilsaaran xaqa la-talinta sharci ee da'yarta Xafiiska Cadaaladda Carruurta ee Wasaaradda.

Qodobka 18^{aad}

Weydiimo

1. Sarkaalka booliska wuxuu wax su'aali karaa da'yarta oo keliya marka ay joogaan waalidka/daryeelaha ama la-taliye sharci (Qareen) ama turjumaan ku habboon kuwa qaba baahiyaha gaarka ah.
2. Sarkaalka booliska ah ee wax su'aalaya da'yarta waa in uusan u muuqan cadow xilliga su'aalaha.
3. Da'yarta waa in wax loo su'aalaa qaabka ugu wanaagsan oo ay ku caddeyn karaan fikradahooda.

Qodobka 19^{aad}

Xuquuqda Waalidka

1. Waalidka iyo daryeelaha sharciyeysan waxay xaq u leeyihiin in lagu wargeliyo gacan-ku-haynta da'yartooda sida ugu dhaqsaha badan
2. Haddii ay dhacaan hab-raacyo maxkamadaynta ka hor, waa in waalidka ama daryeelaha sharciga ah lagu wargeliyaa ka hor baarista iyo hab-raacayada dhegaysiga dacwadda.

Qodobka 20^{aad}

Shuruudaha Gacan-ku-hayn

1. Da'yarta waxaa gacan-ku-hayn lagu sameyn karaa marka ay noqoto gacan-ku-hayntu xal kama-dambays ah.
2. Wasaaraddu waxay asaasaysaa Xarunta Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta oo lagu haynayo Da'yarta Maxkamadaynta ka hor taasoo u gaar ah da'yarta.
3. Xarumaha Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta, waxaa kormeeraya Wasiirka si loo ilaaliyo xuquuqda da'yarta inta gacanta lagu hayo.
4. Da'yarta waa in lagu siiyaa xarunta dhawris iyo amni ka hor inta aan la maxkamadayn ama aan la sii-dayn.

5. Inta lagu hayo da'yarta Xarunta Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta, waxaa laga diyaarinayaa warbixinno shakhsi ah, raad-raacyo iyo qiimeyn ku saabsan da'yarta inta uu ku jiro gacan-ku-haynta, iyadoo loo gudbinayo Maxkamadda Da'yarta.
6. Xarunta Xaqiijinta Cadaaladda Da'yartu maxkamadaynta ka hor waa in ay hubisaa in dhammaan da'yarta loola dhaqmay si sharaf iyo ixtiraam leh.
7. Xarunta da'yarta lagu hayo maxkamadaynta ka hor, waa in lagu maamulaa si waafaqsan qodobbada Sharcigan iyo sharci kasta oo kale oo u dhigma Sharcigan, waxaana ka hawl-galaya dad takhasus gaar ah u leh baxnaaninta iyo daryeelka da'yarta.

Qodobka 21^{aad}

Dhegaysiga Hordhaca ah

1. Dhegaysiga hordhaca ah, eedaysanaha da'yarta waa in uu ka-jawaab-celiyaa eedaymaha loo haysto.
2. Dhegaysigaas hordhaca ah waa in loo tixgaliyo in ay tahay markii kowaad oo maxkamad la hor-geeyo da'yarta.

Qodobka 22^{aad}

Ujeeddada Dhegaysiga Hordhaca ah

Ujeeddada dhegaysiga hordhaca ah waa in:

- b) la darso heerka caddeynta lidka ku ah eedaysanaha iyo in dacwadda la horgeyn karo maxkamad;
- t) loo tilmaamo qaabka kale oo ku habboon in loo fududeeyo eedaymaha da'yarta loo haysto; iyo
- j) in Garsooruhu uu qaado dacwadaha si dadban (waxa lagu dhamayn karaa heshiis labada dhinac ay gaaraan)

Qodobka 23^{aad}

Qiimeynta Da'da

1. Haddii aysan jirin dokumenti laga hayo da'da dhalashada eedaysanaha, garsooraha dhegaysiga hordhaca ah ee maxkamadda da'yarta wuxuu amrayaa in la sameeyo qiimeynta da'da sida ugu dhaqsaha badan.

2. Maxkamadda da'yartu waxay tixgelinaysaa go'aaminta da'da ku saleysan ee baaritaannada caafimaadka.

CUTUBKA SADDEXAAD HAB-RAACA MAXKAMADDA

Qodobka 24^{aad}

Awoodaha Gaarka ah

1. Maxkamadda Da'yarta ee lagu asaasay si waafaqsan Qodobka 8^{aad} ee Sharcigan, waxay lahaanaysaa awood buuxda ama gaar ah oo ay ku dhegaysato dhammaan dacwadaha la xiriira da'yarta heerarkeeda kala duwan waxayna awood u leedahay go'aan ka-gaarista eedaymaha da'yarta lagu soo oogay si madaxbannaan.

Qodobka 25^{aad}

Hor-imaanshaha Maxkamadda Da'yarta

Qaababka loo xaqiijinayo hor-imaanshaha da'yarta ee maxkamadda waa sidan:

- b) xabsi-ku-hayn;
- t) amar in uu yimaado maxkamadda horteeda;
- j) u-yeeritaan maxkamadeed; iyo
- x) haddii lagu qabto isagoo gacanta kula jira xad-gudubyo ku tilmaaman Qodobka 35^{aad} ee Xeerka Habka Ciqaabta Soomaaliyeed (XHCS) ama faldembiyeedada culus lagu qeexay sharciyada kale ee dalka.

Qodobka 26^{aad}

Furitaanka Maxkamadeynta

1. Maxkamaddu waxay ugu sharraxaysaa da'yarta luqad sahlan nuxurka faldembiyeedka lagu soo eedeeyey ama waxay adeegsaneysaa turjumaan haddii ay jirto baahi gaar ah.
2. Maxkamaddu waxay weydiinaysaa da'yarta wuxuu doonayo inuu yiraahdo oo sharraxaad ah iyo haddii uu qabo sabab kasta oo uu ku muujinayo inaan dacwadaas lagu qaadin.
3. Haddii hadal-qiraalka uu bixiyey da'yartu noqdo inuu qirto fal-dembiyeedka, ka dib marka lasoo mariyo xaqiijinta loo baahan yahay, Maxkamaddu waxay awoodaa inay xukun ku rido.

Qodobka 27^{aad}

Caddeyn

1. Maxkamaddu waxay markhaatiga weydiinaysaa su'aalaha ay u aragto inay yihiin lama-huraan ama ku habboon si looga gun-gaari karo runta ama sida kale ee loo xaqiijin karo eedaynta ama in la hubiyo markhaatiga.
2. Marka markhaatiyada dacwad-oogaha ay bixiyaan caddeyntooda maxkamadduna ay ku qanacdo caddeymaha la hor-keenay, iyagoo si habsami leh u caddeeyey dacwadda lidka ku ah eedaysanaha, taasoo haddii aan laga jawaabin noqonaysa mid ka maran sharci kasta oo meel-mar ah oo uu ku noqonayo dembiile da'yarta, maxkamaddu waxay dhegaysanaysaa markhaatiyaasha difaaca iyo hadal-qiraal kasta oo dheeraad ah ee uu eedaysanuhu door-bidayo inuu u adeegsado difaaciisa.

Qodobka 28^{aad}

Hab-raaca Xukunnada

1. Haddii ay maxkamaddu ku qanacdo in fal-dembiyeedyada la caddeeyey, iyadoo helaysa macluumaadka la xiriira akhlaaqda, tixraaca taariikh-nololeedka, nolol-guriyeedka, meheradda iyo caafimaadka eedaysanaha, maxkamaddu waxay xukun ku ridaysaa da'yarta, si ay ugu suurta-gasho maxkamadda inay la tacaamusho dacwadda sida ugu wanaagsan oo ay ku jirto danaha da'yarta.
2. Xabsiyeyntu waxay noqonaysaa goobta da'yarta lagu anshax-toosinayo.
3. Xukunnada lagu ridayo da'yarta waa inay waafaqsan yihiin Qodobbada Sharcigan iyo Xeerka Habka Ciqaabta.

Qodobka 29^{aad}

Asaasidda Xarumo Anshax-toosin ee Da'yarta

1. Wasaaradda waxaa xil ka saaran yahay asaasidda xarumaha anshax-toosin ee da'yarta sida ugu suurta-galsan ee awooddu saamaxayso, waxaana asaasidda xarunta anshax-toosinta da'yarta dikreeto ku soo-saaraya Wasiirka.
2. Xarumaha anshax-toosinta da'yarta waxay kala yeelanayaan labo heer oo kala ah:

- b) **heerka kowaad:** maxkamadeynta ka hor waxaa da'yarta lagu haynayaa Xarunta Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta, waxaana loo sameynayaa Xeer-nidaamiye gaar ah oo lagu maamulo.
- t) **heerka labaad:** maxkamadeynta ka dib waxaa da'yarta lagu haynayaa Xarumo Anshax-toosin gaar ah, waxaana loo sameynayaa Xeer-nidaamiye gaar ah oo lagu maamulayo.

Qodobka 30^{aad}

Mas'uuliyadda Xarumaha Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta (Heerka 1^{aad})

Sarkaalka mas'uulka ka ah Xarumaha Xaqiijinta Cadaaladda Da'yarta (Heerka 1^{aad}) wuxuu mas'uul ka yahay arrimaha hoos ku xusan:

- b) siinta Maxkamadda Da'yarta, Xeer-ilaalinta iyo Wasaaradda Cadaaladda warbixin qoraal ah oo koobeysa xad-gudubka ama xad-gudubyada lagu soo oogay iyo akhlaaqda eedaysanaha da'yarta ah;
- t) ka-war-haynta iyo kormeerka is-beddel kasta oo uu sameeyo garsooraha Maxkamadda Da'yarta iyo Laanta Booliska Da'yarta;
- j) iskuduwidda iyo kala-shaqeynta waalidka, da'yarta, booliska iyo hawlwadeennada bulshada arrimaha la xiriira Da'yarta; iyo
- x) fulinta hawl kasta oo ay amarto Maxkamadda Da'yarta iyo amarrada maamul ee Wasaaradda Cadaaladda.

Qodobka 31^{aad}

Mas'uuliyadda Xarumaha Anshax-toosinta ee Da'yarta (Heerka 2^{aad})

Xarumaha Anshax-toosinta Da'yarta (Heerka 2^{aad}) waxaa xil ka saaran yahay:

- b) xaqiijinta in da'yarta lagu hayo meel ka gooni ah dadka waaweyn;
- t) anshax-toosin-ku-sameynta da'yarta si ay ugu suurta-gasho in ay dib ula qabsadaan bulshada oo u noqdaan xubno waxtar u leh bulshada;
- j) bixinta dhawrid, waxbarasho iyo tababar la siiyo da'yarta inta ay ku jiraan anshax-toosinta;
- x) horumarinta iyo dhiirri-gelinta iskaashiga u dhexeeya wasaaradaha iyo waaxyaha ee ku aaddan ujeedooyinka lagu xaqiijinayo in la siiyey da'yarta daryeelo ku filan oo ku habboon, dhawrid iyo adeegyo hufan;

- kh) dhiirri-gelinta caafimaadka, is-ixтираamidda iyo amni ay da'yartu ku helaan xaruntooda; iyo
- d) qabashada mas'uuliyadaha kale ee lagu siiyey Sharcigan iyo Xeer-nidaamiyeyaasha gaarka ah si ay u gaarto ujeeddooyinkeeda.

CUTUBKA AFARAAD QODOBBO KAMA-DANBEYS AH

Qodobka 32^{aad}

Fududeyn

1. Ujeeddada fududeynta waa in la siiyo eedaysanaha da'yarta ah fursad looga fududeynayo hab-raaca nidaamka garsoorka rasmiga ah sida ugu wanaagsan danta da'ayartuna ku jirto.
2. Fududeynta waxay imaan kartaa marka la doonayo in loo sameeyo da'yarta arrimahan soo socda:
 - b) tixgelinta baahiyaha da'yarta; iyo
 - t) dhiirri-gelinta dib-u-dhexgalkiisa bulshada.

Qodobka 33^{aad}

Noocyada Fududeynta

1. Garsooraha Maxkamadda Da'yartu wuxuu awood u leeyahay in uu amro hal ama ka badan oo fududeyn sida:
 - b) **"amar tegid dugsi qasab ah"** waxaa loola jeedaa amar looga doonayo da'yartu inuu tago dugsi maalin kasta ee waqti muddo go'an, tegidaas oo uu kormeerayo qof u gaar ah oo la ogyahay;
 - t) **"amar akhlaaq-wanaag"** waxaa loola jeedaa warqad amar ay ku qoran tahay heshiisyo u dhexeeya da'yarta, qoyskiisa iyo maxkamadda, da'yartu waa inuu ku dhaqmaa qodobbadan;
 - j) **"amar xabsi-guri ku-hayn"** waxaa loola jeedaa da'yarta in ay ku sugnaadaan hoyga muddo la isku waafaqay; iyo
 - x) **"amar warbixin"** waxaa loola jeedaa amar looga baahan yahay da'yarta inuu isaga warbixiyo cid cayiman, sida anshax-toosiye, muddo cayiman, si uu ula socdo akhlaaqda da'yarta.

2. Fududeyn kasta oo Garsooraha ula muuqata in ay habboon tahay.

Qodobka 34^{aad}
Mudnaanta Fududeynta

Garsooraha waa inuu tixgeliyaa amarka fududeynta da'yarta, haddii ay:

- b) tahay markii ugu horreysay ee ay dembi galaan ama fal-dembiyeed ciqaabtiisu aysan ka badnayn 10 (toban) sano;
- t) tahay in da'yarta aqoonsan yahay mas'uuliyadda dembiga uu geystay; iyo
- j) tahay in caddeymo ku filan oo lagu xukumo aan loo hayn.

Qodobka 35^{aad}
Arrimaha Tixgelinta Mudan

Garsooraha wuxuu tixgelinayaa arrimaha soo-socda marka uu soo saarayo fududeynta:

- b) qaan-gaarnimada maskaxeed ee da'yarta;
- t) heerka waxbarasho, awoodda garasho, xaaladaha guriga iyo degaanka;
- j) da'da da'yarta;
- x) xaaladaha qoyska;
- kh) caafimaadka da'yarta; iyo
- d) arrin kasta oo Garsooruhu u arko lagama-maarmaan si meel-mar ah.

Qodobka 36^{aad}
Xeernidaamiyeyaal

Wasiirka wuxuu soo saarayaa;

1. Xeer-nidaamiyeyaal lagu hirgelinayo Sharcigan.
2. Hab-raacyo iyo hagitaanno tilmaamaya xilka iyo waajibaadka Xafiiska Cadaaladda Carruurta ee Wasaaradda.
3. Xeer-nidaamiye lagu hagayo xarumaha anshax-toosinta ee gaarka loo leeyahay.

Qodobka 37^{aad}
Baabi'in

Sharcigan waxaa lagu baabi'iyey Sharci kasta oo ka hor-imaanaya ama aan la socon karin oo la xiriira arrimaha cadaaladda da'yarta.

Qodobka 38^{aad}

Dhaqan-gal

Sharcigan waxaa uu dhaqan-galayaa marka uu ansixiyo Baarlamaanka JFS, uuna saxiixo Madaxwaynaha Jamhuuriyada Federaalka Soomaaliya isla markaana lagu soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Dawladda.

